

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

8. mai 2008*

Kohtuasjas C-14/07,

mille ese on EÜ artiklite 68 ja 234 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa) 21. detsembri 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. jaanuaril 2007, menetluses

Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR

versus

Industrie- und Handelskammer Berlin,

menetluses osales:

Nicholas Grimshaw & Partners Ltd,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas (ettekandja), kohtunikud U. Lõhmus, J. Klučka, P. Lindh ja A. Arabadžiev,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. oktoobri 2007. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR, esindaja: *Rechtsanwalt* N. Tretter,

— Industrie- und Handelskammer Berlin, esindaja: *Rechtsanwalt* H. Raeschke-Kessler,

— Nicholas Grimshaw & Partners Ltd, esindajad: *Rechtsanwalt* P.-A. Brand ja *Rechtsanwalt* U. Karpenstein,

— Tšehhi valitsus, esindaja: T. Boček,

— Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja A.-L. During,

— Itaalia valitsus, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,

— Slovakkia valitsus, esindaja: J. Čorba,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: W. Bogensberger, hiljem A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

olles 29. novembri 2007. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise [mõiste „kätteandmine” asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „kättetoimetamine ja teatavakstegemine”] kohta (EÜT L 160, lk 37; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227) artikli 8 tõlgendamist. [Määruse tõlget on parandatud Euroopa Kohtus, kuna selle eestikeelne tõlge on ebatäpne]

- 2 Taotlus esitati Industrie- und Handelskammer Berlin (Berliini kaubandus- ja tööstuskoda, edaspidi „IHK Berlin”) ja arhitektibüroo Nicholas Grimshaw & Partners Ltd (edaspidi „Grimshaw büroo”), kes on Inglise õiguse alusel asutatud äriühing, vahelises kohtuvaidluses, mille ese on hoone projekteerimisel esinenud puudustest tulenev kahjuhüvitise nõue; viimati nimetatud äriühing kaasas menetlusse Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR (edaspidi „Weissi büroo”).

Õiguslik raamistik

Ühenduse ja rahvusvaheline õigus

3 Määruse nr 1348/2000 põhjendused 8 ja 10 on sõnastatud järgmiselt:

„8) Käesoleva määruse tõhususe tagamiseks tuleb dokumentide kättetoimetamisest või teatavakstegemisest keeldumist lubada üksnes erandjuhtudel.

[...]

10) Adressaadi huvide kaitsmiseks tuleks dokument kätte toimetada või teatavaks teha kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest või mõnes teises edastava liikmesriigi keeles, millest adressaat aru saab.

4 Nimetatud määruse artikli 4 lõige 1 näeb ette:

„Kohtudokumendid edastatakse otse ja võimalikult kiiresti artikli 2 alusel määratud asutuste vahel.”

5 Määruse artikkel 5 pealkirjaga „Dokumentide tõlkimine” sätestab:

„1. Edastav asutus, kellele taotluse esitaja annab üle edastatava dokumendi, informeerib taotluse esitajat, et adressaat võib keelduda taotlust vastu võtmast, kui see ei ole ühes artikliga 8 ettenähtud keeltest.

2. Taotluse esitaja kannab kõik tõlkekulud enne dokumendi edastamist, ilma et eelõeldu piiraks kohtul või pädeval asutusel hilisema otsuse tegemist selliste kulude kandmise kohta.”

6 Määruse nr 1348/2000 artikkel 8 pealkirjaga „Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine” näeb ette:

„1 Vastuvõttev asutus informeerib adressaati, et ta võib keelduda kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi vastuvõtmisest, kui see on muus keeles kui:

a) adressaatliikmesriigi ametlik keel, või kui nimetatud liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlik keel või üks selle ametlikest keeltest;

või

b) edastava liikmesriigi keel, millest adressaat aru saab.

2. Kui vastuvõtvale asutusele teatatakse, et adressaat keeldub lõike 1 kohaselt dokumenti vastu võtmast, teatab nimetatud asutus artiklis 10 ettenähtud teatisega sellest viivitamata edastavale asutusele ning tagastab taotluse ja dokumendid, mille tõlkimist nõutakse.”

7 Määruse artikli 19 lõige 1 sätestab:

„Kui kohtukutse [menetluse algatamist käsitlev dokument] või sellega samaväärne dokument tuli kättetoimetamiseks või teatavakstegemiseks edastada teisele liikmesriigile käesoleva määruse sätete alusel ning kostja ei ole ilmunud kohtusse, peatatakse menetlus seniks, kuni ei ole tõendatud, et [täpsustatud tõlge]:

- a) dokument on antud kätte korras, mis on adressaatliikmesriigi siseriiklikus õiguses ette nähtud dokumentide kättetoimetamiseks või teatavakstegemiseks siseriikliku kohtuasja puhul tema territooriumil asuvatele isikutele, või
- b) dokument on tegelikult toimetatud kostjale või tema elukohta muul käesolevas määruses ettenähtud viisil

ning et kummalgi juhul on dokument kätte toimetatud või teatavaks tehtud piisavalt aegsasti, et anda kostjale võimalus kaitseks.”

- 8 Määruse nr 1348/2000 artikli 19 ülejäänud lõigud käsitlevad kohtusse ilmumata jäänud kostjaga seonduvaid konkreetseid juhtumeid.
- 9 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikkel 26 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui kostja, kelle alaline elukoht on ühes liikmesriigis, kaevatakse teise liikmesriigi kohtusse ning ta ei ilmu kohtusse, deklareerib see kohus omal algatusel, et ta ei ole asjas pädev, välja arvatud juhul, kui pädevus tuleneb käesoleva määruse sätetest.

2. Kohus peatab menetluse niikauaks, kuni on tõestatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument saada kätte piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, või on tõestatud, et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.

3. Lõike 2 sätete asemel kohaldatakse [...] määrus[e] (EÜ) nr 1348/2000 [...] artiklit 19, kui menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument tuli selle määruse kohaselt ühest liikmesriigist teise toimetada.

4. Kui ei kohaldata määruse (EÜ) nr 1348/2000 sätteid, kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmise [...] 1965. aasta Haagi konventsiooni artiklit 15, kui kõnealuse konventsiooni kohaselt tuli menetluse algatamist käsitlevad või nendega võrdväärsed dokumendid üle anda.”

- 10 Peale selle näeb määruse nr 44/2001 artikli 34 punkt 2 ette, et liikmesriigis tehtud otsust ei tunnustata teises liikmesriigis, kui „otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud [või teatavaks tehtud] piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud otsuse vaidlustamise menetlust siis, kui tal oli selleks võimalus”. [täpsustatud tõlge]
- 11 Samasugused normid on ette nähtud ka 27. septembri 1968. aasta konventsiooniga kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32), muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta (EÜT L 304, lk 1 ja muudetud tekst lk 77), 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 388, lk 1), 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 285, lk 1) ja 29. novembri 1996. aasta konventsiooniga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta (EÜT 1997, C 15, lk 1; edaspidi „Brüsseli konventsioon”).
- 12 Nimetatud konventsiooni artikkel 20 käsitleb tagaseljaotsuse tegemist.
- 13 Nimetatud konventsiooni artikli 27 punkt 2 näeb ette:

„otsust ei tunnustata,

[...]

2. kui otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat või võrdväärset dokumenti nõuetekohaselt kätte toimetatud või teatavaks tehtud piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta”.

[...]”.

- ¹⁴ 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kättetoimetamise ja teatavakstegemise kohta (edaspidi „Haagi konventsioon”) artikkel 5 näeb ette:

„Adressaatriigi keskasutus annab dokumendi ise kätte või korraldab selle kätteandmise [kättetoimetamise või teatavakstegemise] asjakohase asutuse poolt kas:

- a) adressaatriigi seadustega siseriiklikes protsessides tema territooriumil olevatele isikutele dokumentide kätteandmiseks [kättetoimetamiseks või teatavakstegemiseks] ette nähtud korras või
- b) taotluse esitaja nõutud erikorras, kui selline kord pole vastuolus adressaatriigi seadustega.

[...]

Kui dokument tuleb kätte anda [kätte toimetada või teatavaks teha] eeltoodud [esimese lõigu] järgi, võib keskasutus nõuda, et dokument oleks koostatud adressaatriigi riigikeeles või sellesse tõlgitud. [...]”[Konventsiooni tõlget on parandatud Euroopa Kohtus, kuna selle eestikeelne tõlge on ebatäpne]

15 Konventsiooni artikli 15 esimene lõik sätestab:

„Kui kohtukutse [menetluse algatamist käsitlev dokument] või sellega samaväärne dokument tuli edastada kätteandmiseks [kättetoimetamiseks või teatavakstegemiseks] välisriigis konventsiooni sätete kohaselt ja kostja ei ole ilmunud, siis kohtuotsust ei tehta, kuni pole selge, et:

- a) dokument on kätte antud [kätte toimetatud või teatavaks tehtud] adressaatriigi seadustega riigi territooriumil olevatele isikutele dokumentide kätteandmiseks [kättetoimetamiseks või teatavakstegemiseks] ette nähtud menetluse korras või
- b) dokument on tegelikult antud üle kostjale või tema asukohta mõnel teisel konventsiooniga ette nähtud viisil,

ja mõlemal juhul on dokument antud kätte või üle [kätte toimetatud või teatavaks tehtud] õigeaegselt, et võimaldada kostjal ennast kaitsta.” [Täpsustatud tõlge]

16 Haagi konventsiooni artikli 20 esimese lõigu punkt b näeb ette, et konventsioon ei takista osalisriikide vahelistes lepingutes loobumist muu hulgas artikli 5 kolmanda lõigu keelenõuetest.

Siseriiklik õigus

- 17 Menetluse algatamist käsitlevale dokumendile esitatavad nõuded on loetletud tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung) § 253. Nimetatud säte on sõnasutatud järgnevalt:

„1) Hagi esitatakse hagiavaldusega.

2) Hagiavalduse sisu:

1. poolte nimed ja kohus

2. ese ja esitatud nõuete põhjendus ning konkreetne taotlus.

3) Kui pädeva kohtu kindlaksmääramine sellest sõltub, siis tuleb hagiavalduses märkida ka vaidluse eseme väärtus, välja arvatud juhul, kui see on kindlaksmääratud rahasumma, samuti tuleb täpsustada, kas esineb takistusi selleks, et kohus teeks asjas otsuse ainuisikulises koosseisus.

4) Lisaks kohaldatakse hagiavalduste suhtes ka üldsätteid ettevalmistavate dokumentide kohta.”

18 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 131 pealkiri on „Lisatavad dokumendid”. Nime-
tatud artikkel on sõnastatud järgnevalt:

„1) Ettevalmistavale dokumendile tuleb originaalis või koopiana lisada poole
valduses olevad dokumendid, millele on nimetatud dokumendis viidatud.

2) Kui asi puudutab vaid dokumendi teatud osasid, piisab kui lisada väljavõte doku-
mendi sissejuhatavast osast, asjakohane tekstiosa, dokumendi lõpp, kuupäev ja allkiri.

3) Kui need dokumendid on vastaspoolele juba teada või kui need on mahukad, piisab
kui täpsustada, mis dokumendid need on ja anda võimalus nendega tutvumiseks.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 IHK Berlin nõuab projekteerimislepingu alusel Grimshaw büroolt hoone projekteeri-
misel esinenud puuduste korvamiseks kahjuhüvitist. Vastavalt kõnealusele lepingule
pidi Grimshaw büroo koostama ühe Berliini kinnisvaraprojekti kontseptsiooni.

20 Projekterimislepingu punktis 3.2.6 leppisid pooled kokku järgmises:

„Teenuseid tuleb osutada saksa keeles. Kirjavahetust [IHK Berlin] ja [Grimshaw büroo] vahel ning ametiasutuste ja avalik-õiguslike asutustega peetakse saksa keeles.”

21 Euroopa Kohtule esitatud toimikust selgub ja ka kohtuistungil leidis kinnitust, et lepingu suhtes kohaldatakse Saksa õigust (lepingu punkt 10.4) ja et vaidluse korral on pädevad Berliini kohtud (lepingu punkt 10.2).

22 Grimshaw büroo kaasas kohtuvaidlusesse Weissi büroo.

23 Euroopa Kohtule esitatud toimikus toodud IHK Berliini hagiavalduses on nimetatud erinevad väidete toetuseks esitatud tõendid. Need tõendid on 150-leheküljelise toimikuna hagiavaldusele lisatud.

24 Nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, on nende sisu osaliselt ära toodud ka hagiavalduses. Nimetatud lisades on pooltevaheline projekterimisleping, üks nimetatud lepingu lisa ja lepinguprojekt, väljavõtte teenuste loetelust, arvukalt tehnilisi aruandeid ja arveid ning väljavõtteid nendest, mitmed kirjad, sh Grimshaw büroolt, mis käsitlevad põhikohtuasjas vaidluse all oleva kahju tuvastamise ja hüvitamise eest vastutavate ettevõtjatega peetud kirjavahetust.

- 25 Pärast seda, kui Grimshaw büroo oli kõigepealt keeldunud hagiavaldust vastu võtmast, kuna puudus selle ingliskeelne tõlge, toimetati talle 23. mail 2003 Londonis kätte hagiavalduse ingliskeelne versioon koos saksakeelsete lisadega, mis olid tõlkimata.
- 26 13. juuni 2003. aastal koostatud dokumendis teatas Grimshaw büroo kõnealuse teatavakstegemise ebaseaduslikkusest, põhjendades seda sellega, et lisasid ei olnud inglise keelde tõlgitud. Seetõttu keeldus ta hagiavaldust vastu võtmast, viidates määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõikele 1 ja lisades, et ta on seisukohal, et nimetatud hagiavaldust ei ole talle nõuetekohaselt teatavaks tehtud. Grimshaw büroo esitab aegumisel põhineva vastuväite.
- 27 Landgericht Berlin (käesolevas asjas Berliini esimese astme kohus) leidis, et hagiavaldus oli nõuetekohaselt teatavaks tehtud 23. mail 2003. Kammergericht Berlin (Berliini kõrgeim piirkondlik kohus) jättis Grimshaw büroo esitatud apellatsioonkaebuse rahuldamata. Weissi büroo esitas apellatsioonikohtu otsuse peale teistmishagi Bundesgerichtshofile (kõrgeim üldkohus).
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Saksa menetlusseadustiku kohaselt moodustab lisadele viitav hagiavaldus nendega ühtse terviku ja et kostja valduses peavad olema kõik tema kaitseks vajalikud andmed, millele hageja on tuginenud. Seega ei saa — ettekäändel, et oluline teave selgub juba hagiavaldusest ja et õigus olla ära kuulatud on sellega tagatud, ning hagiavalduse lisade osas ettekäändel, et kostjal on piisav võimalus enda kaitsmiseks veel menetluse käigus — nõustuda sellega, nagu võiks hagiavalduse nõuetekohast teatavakstegemist hinnata sõltumatult selle lisade teatavakstegemisest.
- 29 Erand sellest põhimõttest on lubatud juhul, kui kostja teabevajadust ei ole sisuliselt kahjustatud, näiteks kuna üks hagiavaldusele lisamata lisadest on saadetud enam-vähem hagi esitamise ajal või seetõttu, et kostjale on dokumendid juba enne hagi esitamist teada.

- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et antud juhul ei olnud Grimshaw büroole kõik dokumendid teada, eelkõige need, mis puutusid kahju tuvastamise ja hüvitamise ning sellega seonduvatesse kuludesse. Niisuguseid dokumente ei saa pidada tähtsusetuks, kuna otsus esitada kostja vastus võib sõltuda nende antavast hinnangust.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab küsimuse, kas Grimshaw bürool oli õigus hagiavalduse vastuvõtmisest keelduda. Ta täpsustab, et ükski seda bürood esindama volitatud isik ei saa saksa keelest aru.
- 32 Bundesgerichtshofi arvates võib määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tõlgendada nii, et vastuvõtmisest ei saa keelduda põhjusel, et lisad on tõlkimata.
- 33 Tema arvates ei viita see säte lisade vastuvõtmisest keeldumisele. Lisaks nõutakse nimetatud määruse artikli 4 lõike 3 esimese lause alusel ette nähtud Euroopa Liidu liikmesriikides dokumentide kättetoimetamise taotluse tüüpvormis, et kättetoimetatava dokumendi puhul märgitaks laad ja keel (punktid 6.1. ja 6.3.), kuid seda ei nõuta lisade puhul, millega seoses tuleb märkida vaid nende arv (punkt 6.4.).
- 34 Seoses võimalusega keelduda vastuvõtmisest ainuüksi põhjusel, et lisad pole tõlgitud, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tema arvates ei piisa selleks, et jätta kostja ilma õigusest määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b alusel vastuvõtmisest keelduda, ainuüksi sellest, et hageja ja kostja vaheline leping näeb ette, et nendevahelise kirjavahetuse keel on saksa keel.

35 See lepingutingimus ei tähenda, et kostja saab sellest keelest aru nimetatud määruse tähenduses. Kuid nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, ollakse õigusteoorias erinevatel seisukohtadel ning mõned autorid leiavad, et pooltevahelistes lepingulistest suhetes kasutatav keelekasutus reguleeriv tingimus on iseenesest eelduseks, et seda keelt osatakse nimetatud määruse tähenduses.

36 Seoses sellega, et lepingutingimuse alusel ei saa eeldada kõnealuse keele oskamist, tõstatab eelotsusetaotluse esitanud kohus küsimuse, kas igal juhul on võimalik keelduda niisuguse hagiavalduse vastuvõtmisest, mille lisad pole tõlgitud, või esineb erandeid, näiteks juhul, kui kostjal on juba lisade tõlge olemas või kui lisade sisu on tõlgitud hagiavalduses juba sõna-sõnalt edasi antud.

37 Niisugune võib olukord olla ka juhul, kui lisades toodud dokumendid on koostatud keeles, mille pooled on lepingu sõlmimise käigus ühisel kokkuleppel valinud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab olukorrale, kus üks lepingupool on nõrgem, keda tuleb vajadusel kaitsta, nagu näiteks piirivööndi elanikest tarbijad, kes on lepingus nõustunud sellega, et kirjavahetus toimub ettevõtja keeles.

38 Ta märgib siiski, et põhikohtuasjas sõlmis Grimshaw büroo lepingu oma majandustegevuse raames. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei näe ühtegi erilist vajadust seda bürood kaitsta ega leia, et tuleks tunnustada tema õigust keelduda hagiavaldust vastu võtmast.

39 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [...] määruse (EÜ) nr 1348/2000 [...] artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et adressaadil puudub õigus keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest,

kui ainult dokumendi lisad ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest adressaat aru saab?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis:

kas määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et eeldatavalt „saab adressaat” selle määruse tähenduses „aru” edastava liikmesriigi keelest juba seetõttu, et ta leppis oma majandustegevuse raames hagejaga sõlmitud lepingus kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles?

3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav, siis:

kas määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et adressaat ei saa selle sätte tüginedes mingil juhul keelduda dokumendi lisade vastuvõtmisest — mis ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest ta aru saab —, kui ta sõlmib oma majandustegevuse raames lepingu, milles ta lepib kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ning kui edastatavad lisad seonduvad nimetatud kirjavahetusega ja on koostatud kokkulepitud keeles?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

40 Oma esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et adressaadil puudub õigus keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest, kui ainult dokumendi lisad ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest adressaat aru saab.

41 Kõigepealt on oluline rõhutada, et määrust nr 1348/2000 kohaldatakse väga erinevat laadi dokumentide kättetoimetamisele ja teatavakstegemisele, sõltuvalt sellest, kas on tegemist kohtudokumentidega või kohtuväliste dokumentidega, ja esimesel juhul sõltuvalt sellest, kas on tegemist menetluse algatamist käsitleva dokumendiga, kohtuotsusega, täitedokumendiga või mõne muu dokumendiga. Euroopa Kohtule esitatud küsimus puudutab menetluse algatamist käsitlevat dokumenti.

42 Kuna dokumendi lisade olulisus võib sõltuvalt kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi laadist olla erinev, siis peavad käesolevas kohtuotsuses esitatav põhjendus ja vastused piirduma vaid menetluse algatamist käsitleva dokumendiga.

43 Euroopa Kohtule esitatud märkustest tuleneb, et menetluse algatamist kästelvale dokumendile lisatavate dokumentide arv ja laad on erinevates õiguskordades märgatavalt erinev. Mõnel juhul peab niisugune dokument sisaldama vaid eset ning hageja faktilisi ja õiguslikke väiteid, tõendid esitatakse eraldi, kuid teistes õiguskordades,

nagu Saksa õigus, tuleb lisad esitada hagiavaldusega samal ajal ja nad moodustavad selle lahutamatu osa.

44 Tuleb tõdeda, et määruse nr 1348/2000 artiklis 8 kättetoimetatava või teatavaksteh-tava dokumendi lisasid ei nimetata. Siiski võimaldab selle artikli lõikes 2 toodud viide „dokumendid, mille tõlkimist nõutakse” aru saada, et dokument võib koosneda ka mitmest dokumendist.

45 Kuna määruse nr 1348/2000 artikli 8 sõnastuses asjakohased viited puuduvad, siis tuleb seda normi tõlgendada tema eesmärgi ja sisu ning laiemalt määruse nr 1348/2000 eesmärgi ja sisu arvestades (vt selle kohta 19. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-287/98: Linster, EKL 2000, lk I-6917, punkt 43).

46 Nagu tuleneb määruse nr 1348/2000 põhjendusest 2 on selle määruse eesmärk paran-dada ja kiirendada dokumentide edastamist. Need eesmärgid on korratud põhjen-dustes 6–8. Nii märgitakse neist viimasest, et „määruse tõhususe tagamiseks tuleb dokumentide kätteandmisest [vastuvõtmisest] keeldumist lubada üksnes erandjuh-tudel”. Lisaks näeb nimetatud määruse artikli 4 lõige 1 ette, et kohtudokumendid edastatakse võimalikult kiiresti.

47 Seda eesmärki ei tohi siiski saavutada kaitseõigusi ükskõik millisel viisil nõrgen-dades (vt analoogia põhjal seoses määrusega nr 44/2001 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-283/05: ASML, EKL 2006, lk I-12041, punkt 24). Need õigused, mis tulenevad tegelikult Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konvent-siooni (edaspidi „EIÕK”) artiklis 6 sätestatud õigusest õiglasele kohtumenetlusele, kujutavad endast põhiõigust, mis kuulub nende põhimõtete hulka, mille kaitsmise Euroopa Kohus tagab (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus ASML, punkt 26).

48 Seega on oluline, et nõuetekohaseks õigusemõistmiseks vajalikku tõhususe ja kiiruse eesmärki arvestades lähtutaks ka kaitseõiguste tagamise eesmärgist, eelkõige siis, kui tõlgendatakse määruse nr 1348/2000 artiklit 8 ja täpsemalt kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi mõistet, et teha kindlaks, kas niisugune dokument peab hõlmama ka tõendavatest dokumentidest koosnevaid lisasid.

49 Tuleb siiski mõõnda, et need määruse nr 1348/2000 eesmärgid iseenesest ei võimalda tõlgendada menetluse algatamist käsitleva dokumendi mõistet määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 raames, et teha kindlaks, kas sel dokumendil peavad olema lisad või mitte. Need ei võimalda ka seda kindlaks teha, kas menetluse algatamist käsitleva dokumendi tõlge on kostja kaitseõiguste tagamiseks eriti oluline ning võimaldaks aru saada nimetatud määruse artiklis 8 viidatud tõlkimiskohustuse ulatusest.

50 Samas ei saa määruse nr 1348/2000 tõlgendamist eraldada tsiviilasjade valdkonnas tehtava õiguslaselise koostöö arengu kontekstist, millesse see määrus kuulub ning eelkõige määrusest nr 44/2001, mille artikli 26 lõiked 3 ja 4 viitavad sõnaselgelt määrusele nr 1348/2000.

51 Tegelikult kohustavad erinevad õigusnormid kohust enne tagaseljaotsuse tegemist või teatud kohtuotsuse tunnustamist kontrollima, kas menetluse algatamist käsitleva dokumendi kättetoimetamine toimus nii, et kaitseõigused olid tagatud (vt seoses tagaseljaotsusega eelkõige määruse nr 1348/2000 artikli 19 lõige 1, määruse nr 44/2001 artikli 26 lõige 2 ja Brüsseli konventsiooni artikli 20 teine lõik; seoses kohtuotsuste tunnustamisega vt eelkõige määruse nr 44/2001 artikli 34 punkt 2 ja Brüsseli konventsiooni artikli 27 punkt 2).

52 Enne määruse nr 1348/2000 jõustumist toimusid liikmesriikidevahelised piiriülesed kättetoimetamised vastavalt Haagi konventsioonile, millele viitab määruse nr 44/2001 artikli 26 lõige 4 ja Brüsseli konventsiooni artikli 20 kolmas lõik, või hoopis vastavalt liikmesriikide vahel sõlmitud kahepoolsetele lepingutele. Haagi konventsioon ega enamus nimetatud lepingutest ei näe ette üldist kohustust kõik kättetoimetatavad või teatavakstehtavad dokumendid tõlkida ning siseriiklikud kohtud on olnud seisukohal, et kaitseõigused on piisavalt tagatud, kui kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi adressaadil on piisavalt pikk tähtaeg, mis võimaldab tal lasta dokumendi tõlkida ja oma kaitse ette valmistada.

53 Pealegi ei täpsustata määruses nr 1348/2000 seda, kas tõlke puudumisel võib dokumendi vastuvõtmisest keelduda ka siis, kui see on kätte toimetatud posti teel kooskõlas nimetatud määruse artikliga 14. Viimati nimetatud normi tõlgendamiseks tuleb uurida EL asutamislepingu artikli K.3 alusel Euroopa Liidu Nõukogu 26. mai 1997. aasta aktiga koostatud konventsiooni kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades seletuskirja (EÜT C 261, lk 1; edaspidi „1997. aasta konventsioon”; seletuskirja lk 26); nimetatud konventsiooni tekst oli eeskujuks ka määruse nr 1348/2000 koostamisel (vt selle kohta 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-443/03: Leffler, EKL 2005, lk I-9611, punkt 47).

54 1997. aasta konventsiooni artikli 14 lõike 2 kohta, mis käsitleb posti teel kättetoimetamist, on seletuskirjas märgitud:

„Nimetatud artikkel kehtestab posti teel kättetoimetatavate dokumentide vastuvõtmise põhimõtte.

Liikmesriigid võivad nende territooriumil elavate adressaatide õiguste tagamiseks siiski täpsustada neid tingimusi, mille alusel võib kättetoimetamine adressaatidele toimuda posti teel. Näiteks võivad nad nõuda saatmist väljastustatega või dokumentide tõlget käsitleva konventsiooni normide järgimist.” [Mitteametlik tõlge]

55 Mõned liikmesriigid on kas õiguspäraselt või õigustamatult tõlgendanud määruse nr 1348/2000 artikli 14 lõiget 1 nii, et dokumentide tõlget ei nõuta juhul, kui kättetoimetamine toimub posti teel, ja on pidanud vajalikuks vastavalt nimetatud määruse artikli 14 lõikes 2 ette nähtud võimalusele täpsustada, et nad on ilma tõlketa dokumentide kättetoimetamise või teatavakstegemise vastu (vt selle kohta määruse nr 1348/2000 artiklil 23 põhinev liikmesriikide edastatud teave (EÜT 2001, C 151, lk 4) ja liikmesriikide teabe esimene ajakohastamine (EÜT 2001, C 202, lk 10)).

56 Haagi, Brüsseli ja 1997. aasta konventsiooni, määruste nr 1348/2000 ja 44/2001 sätete ning määruse nr 1348/2000 artikli 14 lõikel 2 põhineva liikmesriikide edastatud teabe analüüsist tuleneb, et nende sätetega hõlmatud valdkondades ei pea ühenduse õiguslooja ega liikmesriigid seda, et hageja ise kannab hoolt menetluse algatamist käsitleva dokumendi tõlkimise eest, kostja kaitseõiguste tagamiseks hädavajalikuks — kostjal peab üksnes olema piisavalt pikk tähtaeg selleks, et ta võiks lasta dokumendi tõlkida ja korraldada oma kaitse ettevalmistamise.

57 Ühenduse õiguslooja ja liikmesriikide niisugune valik ei ole EIÕK-st tuleneva põhiõiguste kaitse põhimõttega vastuolus. Nimetatud konventsiooni artikli 6 lõike 3 punkt a, mille kohaselt on igal süüdistataval eelkõige õigus saada kiires korras talle arusaadavas keeles üksikasjalikku teavet tema vastu esitatud süüdistuse iseloomust

ja põhjustest, kehtib vaid karistusõiguse valdkonnas. Mitte ükski EIÕK norm ei näe ette menetluse algatamist käsitleva dokumendi tõlkimise kohustust tsiviil- ja kaubandusasjades.

- 58 Järelikult, kui ühenduse õiguslooja eelistas määruse nr 1348/2000 artikliga 8 lubada dokumendi adressaadil selle vastuvõtmisest keelduda, kui seda ei ole tõlgitud adressaatliikmesriigi ametlikku keelde või edastava liikmesriigi keelde, millest viimane aru saab, siis tegi õiguslooja seda peamiselt selleks, et määrata ühetaoliselt kindlaks, kes peab niisuguse dokumendi kättetoimetamisel tagama selle dokumendi tõlkimise ja katma sellega seonduvad kulud.
- 59 Kuna rahvusvahelise õiguse ja ühenduse õiguse analüüs seoses kaitseõiguste tagamise põhimõtte ulatusega, ja eelkõige seoses vajadusega tõlkida menetsue algatamist käsitlev dokument, võimaldas määruse nr 1348/2000 artikli 8 eesmärki täpsustada, siis tuleb — juhul, kui tegemist on menetsue algatamist käsitleva dokumendiga ja kui sellel dokumendil võivad või peavad olema tõendavatest dokumentidest koosnevad lisad — just sellest analüüsist lähtudes kindlaks määrata, mida mõiste „kättetoimetatav või teatavakstehtav dokument” tegelikult hõlmab.
- 60 Määrust nr 1348/2000 tuleb selle ühetaolise kohaldamise eesmärgil tõlgendada autonoomselt (eespool viidatud kohtuotsus Leffler, punktid 45 ja 46). Sama kehtib määruse nr 44/2001 kohta ning eelkõige selle määruse artikli 26 ja artikli 34 punkti 2 ja Brüsseli konventsiooni sarnaste normide tähenduses mõiste „menetluse algatamist käsitlev dokument” kohta.
- 61 Tehes otsust Brüsseli konventsiooni kohtuotsuste tunnustamise kohta artikli 27 punkti 2 tõlgendamise küsimuses, defineeris Euroopa Kohus menetluse algatamist

käsitleva dokumendi või sellega samaväärselise dokumendi mõiste nimetatud normi tähenduses nii, et see viitab dokumendile või dokumentidele, mille kostjale nõuetekohaselt ja piisavalt aegsasti kättetoimetamine või teatavakstegemine võimaldab viimasel enne, kui edastavas liikmesriigis tehakse süüdimõistev kohtuotsus, oma õigusi kaitsta (vt selle kohta 13. juuli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-474/93: Hengst Import, EKL 1995, lk I-2113, punkt 19).

62 Nii otsustas Euroopa Kohus seoses eespool viidatud kohtuasjaga Hengst Import, et menetluse algatamist käsitlev dokument koosnes *decreto ingiuntivo*'st (maksekäsk), mille Itaalia kohus oli andnud kooskõlas Itaalia tsiviilkoodeksi artikliga 641, ja taotleja hagiavaldusest. Kostja jaoks hakkab kaitse ettevalmistamise tähtaeg kulgema siis, kui talle on mõlemad nimetatud dokumendid samal ajal kätte toimetatud. Teisalt ei saa taotleja saavutada täiteotsuse tegemist enne selle tähtaja lõppu (eespool viidatud kohtuotsus Hengst Import, punkt 20).

63 Euroopa Kohus märkis, et *decreto ingiuntivo* on koostatud sellises vormis, et sellest arusaamiseks tuleb seda lugeda koosmõjus hagiavaldusega. Samuti ei võimalda ainuüksi hagiavalduse kättetoimetamine kostjal kindlaks teha, kas ta peab oma kaitse ette valmistama, kuna ilma *decreto ingiuntivo*'ta ei tea ta seda, kas kohus rahuldab hagi või mitte. Peale selle leidis *decreto ingiuntivo* ja hagiavalduse koos kättetoimetamise vajadus kinnitust ka Itaalia tsiviilkohtumenetluse koodeksi artiklis 643, millest tulenes, et sellest hetkest sai hagimenetlus alguse (eespool viidatud kohtuotsus Hengst Import, punkt 21).

64 Menetluse algatamist käsitleva dokumendi niisugusest autonoomsest mõistest Euroopa Kohtu tõlgenduses tuleneb, et see dokument peab koosnema kas ühest või siis, kui need on omavahel lahutamatu seotud, mitmest dokumendist, mis võimaldavad kostjal mõista hagi eset ja põhjendust ning seda, et on tegemist kohtumenetlusega, mille jooksul ta saab oma õigusi kaitsta kas käimasolevas menetluses või esitades taotluse alusel tehtud otsuse peale hagi, nii nagu see oli eespool viidatud kohtuasjas Hengst Import.

- 65 Liiatigi, nagu juba mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 43, ei näe mõnede riikide õigus ette seda, et nende mõistes menetluse algatamist käsitlevale dokumendile tuleks lisada tõendid, vaid lubab nende esitamist eraldi. Seega ei käsitleta niisuguseid dokumente menetluse algatamist käsitleva dokumendiga lahutamatult seotuna selles tähenduses, nagu oleksid need hädavajalikud selleks, et kostja saaks mõista tema vastu esitatud nõuet ja kohtumenetlust, vaid neil on tõendifunktsioon, mis on kätetoimetamise või teatavakstegemise eesmärgist eraldiseisev.
- 66 Sellega seoses on otstarbekas märkida, et määruses nr 44/2001 ette nähtud kohtuotsuste tunnustamise tingimused on leebemad kui Brüsseli konventsioonis ette nähtud tingimused.
- 67 Nimetatud määruse artikli 34 punkt 2 ei nõua Brüsseli konventsiooni artikli 27 punktis 2 viidatud menetluse algatamist käsitleva dokumendi nõuetekohast kätetoimetamist, vaid kaitseõiguste sisulist tagamist, mis loetakse tagatuks, kui kostja oli käimasolevast kohtumenetlusest teadlik ja tal oli võimalik tema suhtes tehtud otsus edasi kaevata (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus ASML, punktid 20 ja 21).
- 68 See määruses nr 44/2001, võrreldes Brüsseli konventsiooniga, tehtud muudatus toetab kätetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi mõiste — kui selleks on menetluse algatamist käsitlev dokument — niisugust tõlgendust, mille kohaselt see dokument peab sisaldama olulisi andmeid, et kostja mõistaks eelkõige seda, et on algatatud kohtumenetlus, kuid see dokument ei pea sisaldama kõiki tõendavaid dokumente, mis võimaldaksid tõendada kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, millel nõue põhineb.
- 69 Nendest asjaoludest nähtub, et määruse nr 1348/2000 artiklis 8 viidatud kätetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi mõistet tuleb juhul, kui selleks on menetluse

algatamist käsitlev dokument, tõlgendada nii, et nimetatud mõiste ei hõlma tõendavaid dokumente, millel on vaid tõendifunktsioon ja mis ei ole hagiavaldusega lahutamatult seotud, kui nad ei ole taotleja hagi eseme ja põhjuse mõistmiseks hädavajalikud.

70 Käesoleva kohtuotsuse punktis 57 meenutatud dokumendi mõiste, nagu see tuleneb EIÕK-st ja eelkõige selle artikli 6 lõike 3 punktist a, analüüs võimaldab kriminaalasjade puhul jõuda sarnasele järeldusele. Euroopa Inimõiguste Kohus on seisukohal, et süüdistav õigusakt peab võimaldama süüdistataval teada saada mitte ainult süüdistuse põhjuse, st talle etteheidetavad teod, millel süüdistus põhineb, vaid ka nendele tegudele antud detailse õigusliku kvalifikatsiooni (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 25. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas Pélissier ja Sassi vs. Prantsusmaa, *Recueil des arrêts et décisions* 1999-II, § 51, ja 19. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas nr 34043/02: Mattei vs. France, § 34). Seevastu ei sea kaitseõigust kahtluse alla ainuüksi asjaolu, et süüdistav õigusakt ei hõlma süüdistatavale etteheidetavate tegude kohta tõendavaid dokumente.

71 Peale selle on Euroopa Inimõiguste Kohus otsustanud seoses EIÕK artikli 6 lõike 3 punktiga e, mis tunnustab süüdistatava õigust kasutada tõlki, et see õigus ei võimalda nõuda kõigi dokumentaalsete tõendite või ametlike toimikus sisalduvate dokumentide kirjalikku tõlget (Euroopa Inimõiguste Kohtu 19. detsembri 1989. aasta otsus kohtuasjas Kamasinski vs. Autriche, A seeria, nr 168, § 74).

72 Kuid nagu selgub käesoleva kohtuotsuse punktis 57 tõdetust, ei ole kaitseõiguste tagamise nõuded tsiviil- ja kaubandusasjades sugugi nii kõrged kui kriminaalasjades.

73 Neid asjaolusid arvestades tuleb määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõikes 1 viidatud „kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi” mõistet juhul, kui selleks on menetluse algatamist käsitlev dokument, tõlgendada nii, et nimetatud mõiste hõlmab

dokumente, mille õigeaegne kostjale kättetoimetamine või teatavakstegemine annab talle võimaluse edastavas liikmesriigis algatatud kohtumenetluses oma õigusi kaitsta. Niisugune dokument peab võimaldama täpselt kindlaks määrata vähemalt nõude eseme ja põhjuse ning samuti kohtukutse, või sõltuvalt menetluse laadist võimaluse kohtusse edasikaebamiseks. Dokumendid, millel on vaid tõendifunktsioon ja mis ei ole nõude eseme ja põhjuse mõistmiseks hädavajalikud, ei ole menetluse algatamist käsitleva dokumendi osad määruse nr 1348/2000 tähenduses.

74 Niisugune tõlgendus on kooskõlas määruse nr 1348/2000 eesmärkidega parandada ja kiirendada dokumentide edastamist. Tõendavate dokumentide tõlkimine võib märkimisväärselt aega võtta, samal ajal kui see tõlge ei ole edastava liikmesriigi kohtus ja selle riigi keeles toimivas menetluses kohaldatavatest nõuetest tulenevalt isegi mitte vajalik.

75 Siseriiklik kohus peab kontrollima, kas menetluse algatamist käsitleva dokumendi sisu võimaldab kostjal edastavas riigis oma õigusi kaitsta ning kas see võimaldab tal eelkõige kindlaks teha tema vastu esitatud nõude eseme ja põhjuse ning selle, et on algatatud kohtumenetlus.

76 Kui siseriiklik kohus leiab, et dokumendi sisu on selles osas ebapiisav, kuna mõned olulised nõudega seonduvad andmed asuvad lisades, peab nimetatud kohus lahendamata selle küsimuse siseriikliku menetlusõiguse kohaselt, jälgides samas, et määruse nr 1348/2000 eesmärki järgides saaks tagatud selle kasulik mõju (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Leffler, punkt 69) ning kaitses mõlema vaidluspoole huve parimal võimalikul viisil.

77 Menetluse algatamist käsitleva dokumendi koostajale võidakse niisiis anda võimalus hädavajaliku lisa tõlke puudumine heastada, saates selle tõlke määruses nr 1348/2000

ette nähtud korras ja võimalikult kiiresti. Mis puutub sellesse, milline mõju on tõlke saatmisel kättetoimetamise või teatavakstegemise kuupäevale, siis Euroopa Kohus leidis, et see tuleb kindlaks määrata analoogia põhjal määruse 1348/2000 artikli 9 lõigetes 1 ja 2 välja töötatud kahe kuupäeva korraga (eespool viidatud kohtuotsus Leffler, punktid 65–67), et poolte huvid oleksid kaitstud.

78 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et adressaadil puudub õigus keelduda kättetoimetatava menetluse algatamist käsitleva dokumendi vastuvõtmisest — ka siis kui sellel dokumendil on lisad, mis ei ole koostatud adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest adressaat aru saab, kuid millel on vaid tõendifunktsioon ja mis ei ole hädavajalikud nõude eseme ja põhjuse mõistmiseks — juhul kui see dokument võimaldab adressaadil edastavas liikmesriigis toimuvast kohtumenetluses oma õigusi kaitsta. Siseriiklik kohus peab kontrollima, kas menetluse algatamist käsitleva dokumendi sisu on piisav, et võimaldada kostjal oma õigusi kaitsta, või peab saatja hädavajaliku lisa tõlke puudumise heastama.

Teine küsimus

79 Teise küsimusega — mis on esitatud juhuks, kui Euroopa Kohus vastab, et adressaat ei saa keelduda dokumendi vastuvõtmisest juhul, kui selle lisad ei ole tõlgitud — tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et kättetoimetatava dokumendi adressaat „saab” selle määruse tähenduses eeldatavalt „aru” edastava liikmesriigi keelest, kui ta leppis oma majandustegevuse raames hagejaga sõlmitud lepingus kokku, et kirjavahetust

peetakse edastava liikmesriigi keeles. Arvestades esimesele küsimusele antud vastuses toodud erandit, tuleb teisele küsimusele vastata.

- 80 Tegemaks kindlaks, kas kättetoimetatava dokumendi adressaat saab aru edastava liikmesriigi keelest, milles dokument on koostatud, peab kohus hindama kõiki andmeid, mille hageja talle sellega seoses on esitanud.
- 81 Märkusi esitanud pooled on erineval arvamusel küsimuses, kas adressaat saab selle tõttu eeldatavalt aru edastava liikmesriigi keelest, et ta on alla kirjutanud niisugusele keelekasutust puudutavale tingimusele, nagu kirjeldab eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 82 Grimshaw büroo on seisukohal, et ainult tema ise saab seda öelda, kas ta saab teatavaks tehtud dokumendist aru. IHK Berlin on vastupidisel seisukohal ning leiab, et niisugusele tingimusele allkirja andmine tähendab nõustumust kasutada seda keelt kohtudokumendi kättetoimetamise keelena, mis on võrreldav kohtualluvuse tingimusega ja on pooltele kohustuslik.
- 83 Ülejäänud pooled, kes märkusi esitasid, leiavad, et niisugusest tingimusest ei saa tuledata keelest arusaamist määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b tähenduses, vaid see on keeleoskuse kohta kaudne tõend. Weissi büroo, Tšehhi valitsus ja Slovaki valitsus rõhutavad eelkõige seda, et kirjavahetuse pidamiseks vajalik keeleoskuse määr ei ole võrreldav sellega, mida on vaja enese kohtus kaitsmiseks.

84 Grimshaw büroo tõlgendusega ei saa nõustuda, kuna see seaks kättetoimetamise tegeliku laadi sõltuvusse dokumendi adressaadi heast tahtest.

85 Samuti ei ole võimalik nõustuda IHK Berliini pakutud tõlgendusega. Selleks et tagada määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b kasulik mõju, peab pädev kohus kontrollima, et selle normi tingimused oleksid tegelikult täidetud. Seda arvestades ei või niisuguse tingimuse allkirjastamine, mis näeb kirjavahetuse pidamiseks ja lepingu täitmiseks ette teatud keele kasutamise, kujutada endast eeldust, et kokkulepitud keelt osatakse.

86 Seevastu tuleb asuda seisukohale, et niisuguse tingimuse allkirjastamine kujutab endast kaudset tõendit kättetoimetatava või teatavakstehtava dokumendi keele oskamise kohta. Sellel kaudsel tõendil on seda enam kaalu, et see tingimus puudutab mitte ainult pooltevahelist kirjavahetust vaid ka kirjavahetust ametiasutustega ja avalik-õiguslike asutustega. Seda tõendit võivad kinnitada veel teisedki tõendid, näiteks adressaadi enese poolt kättetoimetatava dokumendiga samas keeles saadetud kiri, või kui eellepingus esinevad tingimused, millega allutatakse leping vaidluse korral edastava riigi kohtutele või selle riigi õigusele.

87 Nagu märkisid Weissi büroo, Tšehhi valitsus ja Slovaki valitsus, ei ole kirjavahetuse pidamiseks vajalik keeleoskuse määr võrreldav sellega, mida on vaja enese kohtus kaitsmiseks. Siiski on tegemist faktilise asjaoluga, mida kohus peab arvestama, kui ta kontrollib, kas kättetoimetatava dokumendi adressaat saab dokumendist niisugusel määral aru, et ta saab oma õigusi kaitsta. On oluline, et kohus võtaks vastavalt võrdluse põhimõttele võrdluse lähtekohaks viisi, kuidas edastavas riigis elav õigussubjekt võib aru saada selle riigi keeles koostatud õigusaktist.

- 88 Teisele küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle asjaolu alusel, et kättetoimetatava dokumendi adressaat leppis oma majandustegevuse raames hagejaga sõlmitud lepingus kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ei saa eeldada, et keelt osatakse, vaid see on kaudne tõend, mida kohus võib arvestada, kui ta kontrollib, kas adressaat saab edastava liikmesriigi keelest aru.

Kolmas küsimus

- 89 Kolmanda küsimusega — mis on esitatud juhuks, kui Euroopa Kohus vastab eelotsusetaotluse esitanud kohtu teisele küsimusele eitavalt — soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kättetoimetatava dokumendi adressaat ei saa sellele sättele tuginedes mingil juhul keelduda dokumendi lisade vastuvõtmisest — mis ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest ta aru saab —, kui ta sõlmib oma majandustegevuse raames lepingu, milles ta lepib kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ning kui edastatavad lisad seonduvad nimetatud kirjavahetusega ja on koostatud kokkulepitud keeles.
- 90 Euroopa Kohtu poolt esimesele küsimusele antud vastusest tuleneb, et kättetoimetatava menetluse algatamist käsitleva dokumendi teatud lisade tõlget võib nõuda, kui tõlgitud dokumendi sisu on nõude eseme ja põhjuse kindlaksmääramiseks ning kostjale tema õiguste kaitsmise võimaldamiseks ebapiisav, kuna mõningad olulised andmed asuvad selle dokumendi lisades.

- 91 Samas ei ole tõlge vajalik juhul, kui asjaoludest ilmneb, et menetluse algatamist käsitleva dokumendi adressaat on lisade sisust teadlik. Nii on see siis, kui ta on ise lisades sisalduvad dokumendid koostanud, või kui võib oletada, et ta saab nende sisust aru näiteks seetõttu, et ta kirjutas oma majandustegevuse raames alla lepingule, milles ta leppis kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ning lisad seonduvad nimetatud kirjavahetusega ja on koostatud kokkulepitud keeles.
- 92 Seega tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kättetoimetatava menetluse algatamist käsitleva dokumendi adressaat ei saa sellele sättele tuginedes mingil juhul keelduda dokumendi lisade vastuvõtmisest — mis ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest ta aru saab —, kui ta sõlmis oma majandustegevuse raames lepingu, milles ta leppis kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ning kui edastatavad lisad seonduvad nimetatud kirjavahetusega ja on koostatud kokkulepitud keeles.

Kohtukulud

- 93 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et adressaadil puudub õigus keelduda kättetoimetatava menetluse algatamist käsitleva dokumendi vastuvõtmisest — ka siis kui sellel dokumendil on lisad, mis ei ole koostatud adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest adressaat aru saab, kuid millel on vaid tõendifunktsioon ja mis ei ole hädavajalikud nõude eseme ja põhjuse mõistmiseks — juhul kui see dokument võimaldab adressaadil edastavas liikmesriigis toimivas kohtumenetluses oma õigusi kaitsta.

Siseriiklik kohus peab kontrollima, kas menetluse algatamist käsitleva dokumendi sisu on piisav, et võimaldada kostjal oma õigusi kaitsta, või peab saatja hädavajaliku lisa tõlke puudumise heastama.

2. Määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle asjaolu alusel, et kättetoimetatava dokumendi adressaat leppis oma majandustegevuse raames hagejaga sõlmitud lepingus kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ei saa eeldada, et keelt osatakse, vaid see on kaudne tõend, mida kohus võib arvestada, kui ta kontrollib, kas adressaat saab edastava liikmesriigi keelest aru.

3. Määruse nr 1348/2000 artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kättetoimetatava menetluse algatamist käsitleva dokumendi adressaat ei saa sellele sättele tuginedes mingil juhul keelduda dokumendi lisade vastuvõtmisest — mis ei ole adressaatliikmesriigi keeles ega edastava liikmesriigi keeles, millest ta aru saab aru —, kui ta sõlmis oma majandustegevuse raames lepingu, milles ta leppis kokku, et kirjavahetust peetakse edastava liikmesriigi keeles, ning kui edastatavad lisad seonduvad nimetatud kirjavahetusega ja on koostatud kokkulepitud keeles.

Allkirjad